नेपाल सरकार

# कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

# संक्षिप्त चिनारी
२०८०

प्रकाशकः कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय
प्रकाशन सहयोगः कानुनी शासन तथा मानवअधिकार संरक्षण प्रणाली सबलीकरण कार्यक्रम⁄युएनडीपी
वितरणः निःशुल्क
प्रकाशन प्रतिः ३००० प्रति
संस्करणः प्रथम (मंसिर २०७०)
सर्वाधिकारः नेपाल सरकार, कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा सुरक्षित

नेपाल सरकार

# कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

# संक्षिप्त चिनारी
## २०७०

# ०१ परिचय

कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय कानूनी राजको अवधारणा अनुरुप नेपाल कानूनको तर्जुमा, मौजुदा कानूनहरुमा समसामयिक संशोधन लगायत न्याय प्रशासनसँग सम्बन्धित कार्यहरु गर्नका लागि नेपाल सरकारको केन्द्रीय निकायको रुपमा रहेकोछ ।

यस मन्त्रालयको स्थापना पूर्व कानूनको तर्जुमा तथा सन्धि सम्झौताको क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी संस्थागत संयन्त्र थिएन । सम्वत् २००७ साल अघिसम्म ऐन बनाउन परेमा अदालतमा धेरै वर्ष काम गरी अनुभव प्राप्त धर्मशास्त्र तथा नीति शास्त्रका विद्वानहरु, धर्माधिकार, साहु महाजन, सन्त महन्त, जिमिदार, थरी मुखिया तथा सामाजिक क्षेत्रका नाम कमाएका व्यक्तिहरुबाट ठीक छ भनेपछि मात्र लालमोहर वा खड्ग निशाना लगाई ऐन बनाई जारी गरिन्थ्यो । २००७ साल पछि केही अवधिको लागि समाजमा नाम कमाएका व्यक्तिबाट कानून बनाउनुको सट्टा अरु विद्वानहरुबाट कानूनको मसौदा गराई मन्त्रिमण्डलको सल्लाह लिई राजाबाट लालमोहरद्वारा ऐन जारी गर्ने व्यवस्था प्रचलनमा ल्याइएको थियो ।

२००७ साल देखि २०१२ सालसम्म कानून तर्जुमा गर्ने कार्य कानून विभागले गऱ्यो । २०१३ सालमा कानून विभागको नाम “कानून मन्त्रालय” राखियो । २०१५ सालमा तत्कालिन नेपाल सरकारको कार्यविभाजन नियमावलीले कानून मन्त्रालयको नाम “कानून तथा संसदीय प्रवन्ध मन्त्रालय” राखी ऐन, नियम, आदेशहरुको तर्जुमा र जाँच गर्ने, अरु मन्त्रालयमा नपरेको विषयमा कानून बनाउने, पट्टा, कबुलियत सम्झौता समेतका सरकारी लिखतहरुको मसौदाको तर्जुमा गर्ने कार्यभार सुम्पियो ।

२०१८ सालमा संसदीय प्रवन्ध मन्त्रालय खारेज गरी “कानून तथा न्याय मन्त्रालय” नामाकरण गरियो । २०४७ सालमा कानून मन्त्रालयको नाम “कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय” राखियो । २०५२ सालमा संसदीय मन्त्रालय बेग्लै गठन भई “कानून तथा न्याय मन्त्रालय” नामाकरण गरिएकोमा २०५७ सालमा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालयको खारेजी सँगै कानून तथा न्याय मन्त्रालयको नाम पुनः “कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय” कायम गरियो ।

नेपालमा संविधानसभाको गठन भएको सन्र्दभमा सम्वत् २०६५ सालमा नेपाल सरकार (कार्यविभाजन) नियमावली, २०६४ मा भएको संशोधन गरी कानून, न्याय तथा

संसदीय व्यवस्था मन्त्रालयलाई “कानून, न्याय तथा संविधानसभा व्यवस्था मन्त्रालय” नामाकरण गरिएकोमा सोही नियमावलीमा २०६६ साल जेठमा गरिएको संशोधनबाट संविधानसभा तथा संसदीय व्यवस्था सम्बन्धी कार्यको लागि बेग्लै मन्त्रालयको व्यवस्था गरी पुनः यस मन्त्रालयलाई “कानून तथा न्याय मन्त्रालय”को रुपमा नामाकरण गरियो । पछिल्लो पटक २०६९ सालमा संविधानसभा र संसदीय मामिलाको जिम्मेवारी सहित साविकमा रहेको कानून तथा न्याय मन्त्रालयको नाम हेरफेर गरी कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय नामाकरण भएपछि हालसम्म नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०६९ बाट निर्दिष्ट भएका कार्यहरु सम्पादन गर्दै आएको छ ।

## ०२ दूर दृष्टि

कानूनी राज्यको अवधारणालाई साकार पार्ने लोकतान्त्रिक मुल्य र मान्यता अनुकुलको कानूनी आधारशिला तयार पार्ने ।

## ०३ परिदृश्य

नेपाली जनताको इच्छा र आकांक्षा अनुकूलको कानूनी संरचना, न्याय अनुभूत गर्न सक्ने न्याय प्रबन्ध र देश विकास तथा राज्य संचालनका लागि आवश्यक कानून तर्जुमा गर्ने ।

## ०४ उद्देश्य

ऐन, अध्यादेश, नियम र आदेश बनाउने सम्बन्धमा परामर्श दिने, मसौदा गर्ने, मसौदा जाँच गर्ने, नेपाल सरकारको लागि आवश्यक पर्ने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी विवादको सम्बन्धमा आवश्यक राय परामर्श दिने, कानूनको एकीकरण तथा संहिताकरण, नेपाल कानून, अन्तर्राष्ट्रिय कानून, न्यायप्रणाली र न्याय प्रशासनको अनुसन्धान, पुनरावलोकन, सुधार तथा न्याय प्रशासन सम्बन्धी काम गर्नु मन्त्रालयको उद्देश्य रहेको छ ।

# ०५ संगठनात्मक संरचना

कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयले कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिलाको क्षेत्रमा नीति निर्माण गर्ने, कानूनी राय सल्लाह दिने, न्यायपालिका र व्यवस्थापिकाको कार्यपालिकासँगको सम्पर्क सेतुको भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने हुनाले सोही बमोजिम आफ्नो सँगठनात्मक बनौटको विकास गर्दै आएको छ । मन्त्रालयबाट हुने कामहरुलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी रुपमा सम्पादन गर्न मन्त्रालयमा तर्जुमा महाशाखा, अन्तर्राष्ट्रिय कानून तथा सन्धि सम्झौता महाशाखा, राय तथा प्रशासन महाशाखा, योजना, अनुसन्धान, अनुगमन तथा मानव अधिकार महाशाखा र संसदीय मामिला महाशाखा गरी पाँचवटा महाशाखा रहेका छन् ।

यस मन्त्रालयमा नेपाल न्याय सेवा कानून समूहको राजपत्राङ्कित विशिष्ट श्रेणीको सचिव पद एक, राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको सहसचिव पद पाँच, राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणीको उपसचिव पद तेह्र, राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको शाखा अधिकृत पद एक्काईस र नेपाल प्रशासन सेवा, लेखा समूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको लेखा अधिकृत पद एक गरी अधिकृत स्तरमा जम्मा एकचालीस दरबन्दी रहेको छ । त्यसै गरी राजपत्र अनंकित विभिन्न श्रेणीको पद पैंतीस र श्रेणी विहिन विभिन्न पद बीस गरी कूल स्थायी दरवन्दी संख्या छ्यानब्बे रहेको छ ।

## अनुसूची-१

# कानून, न्याय संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको स्वीकृत संगठन तालिका
## (Organizational Chart)

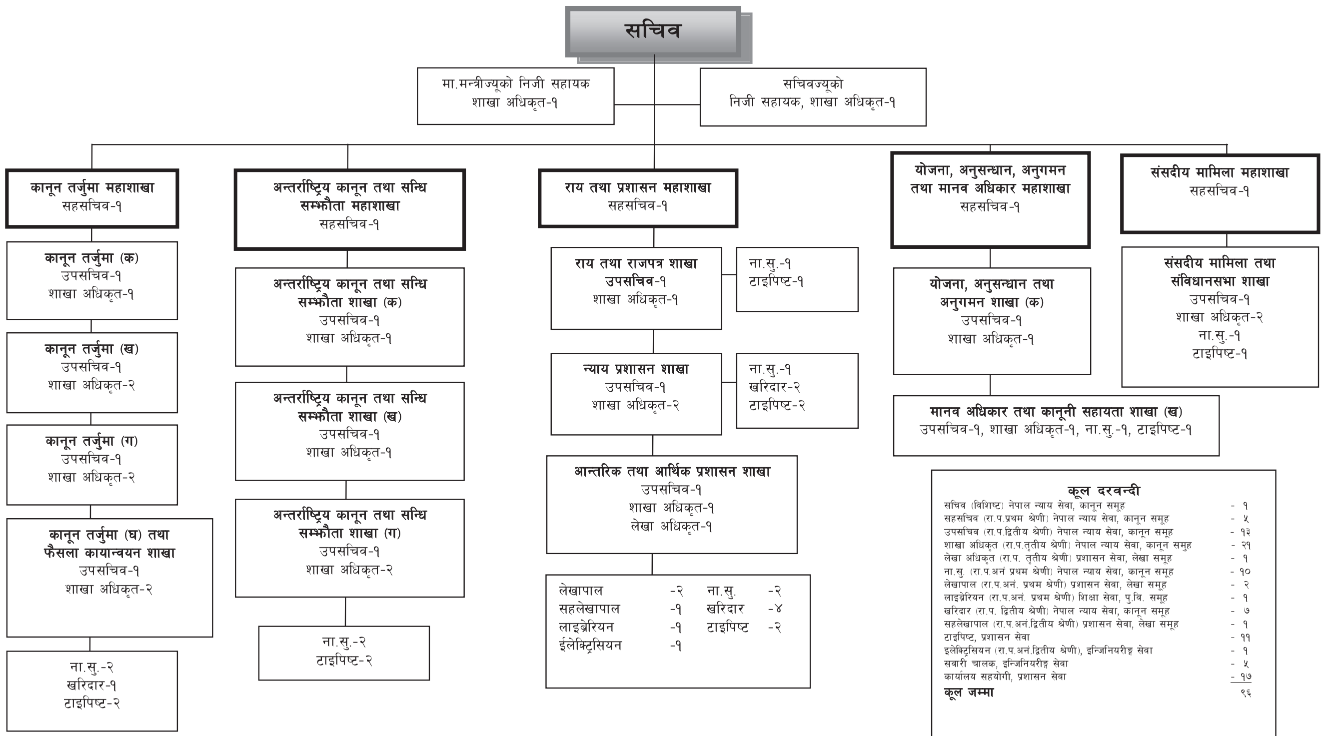


**कूल दरवन्दी**

| | |
|---|---|
| सचिव (विशिष्ट) नेपाल न्याय सेवा, कानून समूह | - १ |
| सहसचिव (रा.प.प्रथम श्रेणी) नेपाल न्याय सेवा, कानून समूह | - ५ |
| उपसचिव (रा.प.द्वितीय श्रेणी) नेपाल न्याय सेवा, कानून समूह | - १३ |
| शाखा अधिकृत (रा.प.तृतीय श्रेणी) नेपाल न्याय सेवा, कानून समूह | - २१ |
| लेखा अधिकृत (रा.प. तृतीय श्रेणी) प्रशासन सेवा, लेखा समूह | - १ |
| ना.सु. (रा.प.अनं प्रथम श्रेणी) नेपाल न्याय सेवा, कानून समूह | - १० |
| लेखापाल (रा.प.अनं. प्रथम श्रेणी) प्रशासन सेवा, लेखा समूह | - २ |
| लाइब्रेरियन (रा.प.अनं. प्रथम श्रेणी) शिक्षा सेवा, पु.वि. समूह | - १ |
| खरिदार (रा.प. द्वितीय श्रेणी) नेपाल न्याय सेवा, कानून समूह | - ७ |
| सहलेखापाल (रा.प.अनं.द्वितीय श्रेणी) प्रशासन सेवा, लेखा समूह | - १ |
| टाइपिष्ट, प्रशासन सेवा | - ११ |
| इलेक्ट्रिसियन (रा.प.अनं.द्वितीय श्रेणी), इन्जिनियरीङ्ग सेवा | - १ |
| सवारी चालक, इन्जिनियरीङ्ग सेवा | - ५ |
| कार्यालय सहयोगी, प्रशासन सेवा | - १७ |
| **कूल जम्मा** | ९६ |

# ०६ मन्त्रालयका महाशाखाको कार्य विभाजन

dGqfnosf k[o]s dxfzfvfaf6 ;Dkfbg xg]dVo dVo sfdx?sf]lj j/0f b]kfo adf]hd /x]sf 5g\

## sfg"g th'{df dxfzfvf

- सार्वजनिक नीति कार्यान्वयनका सन्दर्भमा राज्यलाई नयाँ कानून आवश्यक पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने तथा नयाँ ऐन निर्माण गर्नु पर्ने भएमा सो सम्बन्धमा सैद्धान्तिक सहमति प्रदान गर्ने।
- ऐन, अध्यादेश, नियम र गठन आदेशको मसौदा तर्जुमा गर्ने तथा मसौदामा राय दिने।
- कानूनी राज्यको अवधारणलाई व्यवहारमा रुपान्तरण गर्न प्रचलित नेपाल कानूनको पुनरावलोकन गर्ने, अध्ययन अनुसन्धान गर्ने तथा प्रचलित कानूनमा सुधार गर्न आवश्यकता अनुसार कार्यदल गठन गरी अध्ययन गर्ने, गराउने।
- राष्ट्रको सर्वाङ्गिण विकासको लागि समूचित कानूनी पूर्वाधारको निर्माण गर्ने गराउने।
- कानूनको एकीकरण र संहिताकरण गर्ने।
- सरकारी विधेयक र गैर सरकारी विधेयकमा सरकारको धारणा राख्ने।
- ऐन तथा अध्यादेशको प्रमाणीकरणको लागि प्रति तयार गर्ने तथा प्रमाणीकरण भएपछि नेपाल राजपत्रमा प्रकाशनार्थ आवश्यक काम गर्ने।
- कानून र न्यायको विषयमा आवश्यकता अनुसार बैठक, गोष्ठि, सेमिनार, अन्तरक्रिया आयोजना गर्ने।

## cGt/f{li6«o sfg"g tyf ;lGw ;Demf}tf dxfzfvf

- नेपाल सरकार वा नेपाल पक्ष भई सम्पन्न हुने सन्धि सम्झौताको मसौदा गर्ने वा मसौदामा राय दिने।
- अन्तर्राष्ट्रिय करार तथा अन्य लिखतको मस्यौदा र सो सम्बन्धी परामर्श।

- द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय सन्धि, सम्झौताको अनुमोदन, हस्ताक्षर, सम्मिलन, स्वीकृति वा समर्थन, अन्तर्राष्ट्रिय वा अन्तरसरकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्ति, अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी दायित्व, अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन र वार्तामा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको विषयमा अपनाउनु पर्ने दृष्टिकोणको विषयमा कानूनी राय।
- अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरुसँग हुने ऋण सम्झौतालाई कार्यान्वयन गर्न पूर्वशर्त तयार रहेको वा हुने सुनिश्चितताका सम्बन्धमा त्यस्ता संस्थाहरुलाई कानूनी राय दिने।
- सन्धि सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्ने, अन्तर्राष्ट्रिय वा अन्तर सरकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्ने जस्ता विषयमा अख्तियारी लिनु पूर्व नेपालको सन्दर्भमा त्यस्ता सन्धि, सम्झौताको औचित्य र आवश्यकता, नेपालले व्यहोर्नु पर्ने अन्तर्राष्ट्रिय दायित्व लागायतका विषयमा राय परामर्श दिने।
- अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी विवाद तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानून सम्बन्धी संस्था र सम्मेलन।
- नेपाल पक्ष भएको मानव अधिकार सम्बन्धि अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिबमोजिम नेपाल सरकारले पठाउनु पर्ने प्रारम्भिक तथा आवधिक प्रतिवेदनहरु तयार गर्ने तथा त्यसमा राय सुझाब दिने।
- नेपाल पक्ष भएका सन्धि, सम्झौताहरूको नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन।
- नेपाल सरकारलाई आवश्यक पर्ने कानून तथा कानूनी लिखत र सन्धिको अनुवाद।
- सन्धि, सम्झौताहरुको प्रकाशन, कानून किताबको व्यवस्था तथा प्रकाशन।
- नेपाल वा नेपाल सरकार पक्ष भएका सन्धि, सम्झौताहरूको केन्द्रीय अभिलेखालयको रुपमा सन्धि सम्झौताहरुको सक्कल प्रतिको अभिलेख राख्ने।
- नेपाल सरकार वा नेपाल पक्ष बन्ने सन्धि सम्झौताको निर्माणको विभिन्न चरणमा हुने वार्ता लगायतका सबै कार्यहरुमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने।
- नेपाल सरकार वा नेपाल पक्ष बन्ने सन्धि सम्झौता तथा अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा नेपालको कानूनी हित प्रवर्द्धन गर्न अध्ययन, अनुसन्धान, गोष्ठी, अन्तरक्रियाहरु सञ्चालन गर्ने।
- अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनको राष्ट्रिय सचिवालयको रुपमा काम गर्ने।

## /fo tyf k|zf;g dxfzfvf

- कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्री र मन्त्रालयलाई विपक्षी बनाई अदालतमा दायर गरिएको रिट निवेदनमा लिखित जवाफ तयार गरी पठाउने।
- कानूनको कार्यान्वयन गर्दा कुनै प्रकारको कानूनी अड्चन वा द्विविधा उत्पन्न भई राय माग भएमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने।
- नेपाल न्याय सेवाको सञ्चालन गर्ने।
- निःशुल्क कानूनी सहायता सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- विवाद समाधानका वैकल्पिक उपाय सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- न्याय प्रशासन सञ्चालन गर्ने सन्दर्भमा न्याय प्रणाली र न्याय प्रशासनको विषयमा अनुसन्धान, अध्ययन लगायतका कार्य गर्ने।
- न्याय सेवाका राजपत्रांकित पदहरुमा नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, अवकाश, विभागीय सजाय तथा तत्सम्बन्धी विषयमा आवश्यक कारबाही गर्ने।
- न्याय सेवाका राजपत्रांकित तथा राजपत्र अनंकित कर्मचारीहरुको सेवा परिवर्तन, पद सृजना एवं तत्सम्बन्धी विषयहरुमा कारबाही गर्ने।
- सर्वोच्च अदालत, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, न्याय परिषद्, न्याय सेवा आयोग तथा विशेष अदालतसँग सम्बन्धित न्याय प्रशासन सम्बन्धी आवश्यक कारबाही गर्ने।
- नोटरी पब्लिक तथा नोटरी पब्लिक परिषद्, नेपाल कानून व्यवसायी परिषद्सँग समन्वय र सम्पर्क गर्ने।
- सरकारी मुद्दा फिर्ता लिने, मिलापत्र गर्ने सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- मन्त्रालयमा सूचना प्रविधिको प्रयोग, विकास र विस्तार गर्ने।
- मन्त्रालय र अन्तरगतका कार्यालयहरुको व्यवस्थापन निरीक्षण गर्ने।
- मन्त्रालयका महाशाखा, शाखाहरु र अन्तरगतका निकायहरु बीच समन्वय गर्ने।
- मन्त्रालयको आन्तरिक र आर्थिक प्रशासन सञ्चालन गर्ने।
- मन्त्रालयको वार्षिक बजेट तर्जुमा एवं बजेट सम्बन्धी काम गर्ने।

## of]hgf, cg';Gwfg, cgudg tyf dfgj clwsf/ dxfzfvf

- कानून र न्यायको क्षेत्रमा गरिने अध्ययन अनुसन्धानलाई प्राथमिकीकरण गर्ने, अध्ययन अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।
- आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा गर्ने तथा स्वीकृत योजना कार्यान्वयन गर्ने ।
- जनशक्ति विकास सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- मानव अधिकारको प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- निरीक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

## ;+blo dfldnf dxfzfvf

- व्यवस्थापिका–संसद्, संविधानसभाको बैठकको आव्हान, अन्त्य, विघटन सम्बन्धी प्रकृयागत कार्य गर्ने ।
- व्यवस्थापिका–संसद् र संविधानसभा सम्बन्धी नीति, योजना र कार्यक्रमको तर्जुमा एवं कार्यान्वयन गर्ने ।
- व्यवस्थापिका–संसद्को वैदेशिक सम्पर्क र समन्वय सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- व्यवस्थापिका–संसद्मा सरकारी तथा गैरसरकारी विधेयक प्रस्तुत सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तर व्यवस्थापिका संघ सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- सरकारी आश्वासन तथा संकल्पहरुको कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- व्यवस्थापिका–संसद् सचिवालयका कर्मचारीहरुको सेवा सञ्चालनसँग सम्बन्धित कार्य गर्ने ।
- संविधानको संशोधन विधेयक प्रस्तुति, संविधान पारितसम्बन्धी प्रकृया र प्राप्त ज्ञापनपत्रहरु प्रस्तुती सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- व्यवस्थापिका–संसद् र संविधानसभाको बैठकको काम कारबाहीको अभिलेख राख्ने ।

## ०७ सम्बद्ध निकायहरू: कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयसँग सम्बद्ध निकायहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:-

| | | |
|---|---|---|
| ● सर्वोच्च अदालत<br>● संविधानसभा अदालत<br>● प्रशासकीय अदालत<br>● श्रम अदालत,<br>● राजश्व न्यायाधिकरणहरू<br>● ऋृण असुलि न्यायाधिकरण | ● व्यवस्थापिका-संसद् सचिवालय<br>● महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय<br>● राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान<br>● नोटरी पब्लिक परिषद्<br>● वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण<br>● सूचना प्रविधि न्यायाधिकरण | ● न्यायपरिषद् सचिवालय<br>● न्याय सेवा आयोग<br>● नेपाल कानून आयोग<br>● न्याय सेवा तालिम केन्द्र<br>● कानून किताब ब्यवस्था समिति |

## ०८ मन्त्रालय अर्न्तगतका कार्यालयहरू

### *=! Gofo ;]f tfnLd s]Gb|

सम्बत् २०३९ सालमा यस मन्त्रालय अर्न्तगत रहने गरी न्याय सेवा तालीम केन्द्रको स्थापना भएको हो। न्याय सम्पादन कार्यमा संलग्न तथा न्याय सेवामा प्रवेश गर्ने राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुलाई निजहरुको कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित कानूनको जानकारीका साथै त्यस्ता कानूनहरुको व्यवहारिक रुपमा प्रयोग तथा पालन गर्दा पुऱ्याउनु पर्ने प्रक्रियागत कुराहरु समेतको बारेमा अभ्यास गराई कार्यसम्पादनमा स्तरीयता ल्याउने उद्देश्यले यस केन्द्रको स्थापना गरिएको थियो। यस केन्द्रले न्याय सेवाका विभिन्न श्रेणीका कर्मचारीको अतिरिक्त न्याय सम्पादनको क्षेत्रमा काम गर्नु पर्ने प्रशासकीय तथा अर्धन्यायिक निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरुको लागि समेत आवश्यक तालीमको आयोजना तथा सञ्चालन गर्दै आएकोछ। तालीम केन्द्रलाई सुव्यवस्थित रुपमा सञ्चालन गर्न कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका सचिवको अध्यक्षतामा एक सञ्चालक समिति रहने व्यवस्था छ।

नेपाल न्याय सेवा, कानून समूहको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको अधिकृत तालीम प्रमुख रहने यस केन्द्रमा सोही सेवा समूहको राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणीको उपतालीम प्रमुख एक र शाखा अधिृत पद दुई, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद तीन, लेखापाल पद एक, कम्प्युटर अपरेटर पद एक, टाइपिष्ट पद तीन, सहलेखापाल पद एक, हलुका सवारी चालक पद एक र कार्यालय सहयोगी पद छ गरी कुलजम्मा बीस जना कर्मचारीको दरबन्दी रहेको छ।

## *=@ sfg"g ls tfa Jo j:yf ;ldlt

कानून सम्बन्धी किताबहरुको प्रकाशन तथा बिक्री वितरण सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित गर्नको निमित्त यस मन्त्रालय अन्तर्गत विकास समिति ऐन, २०१३ बमोजिम कानून किताब व्यवस्था समिति २०२१ सालमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेकोछ। सो समितिको उद्देश्य मुलतः संविधान, ऐन तथा नियमहरुको प्रकाशन गरी सर्वसाधारणलाई कानून सम्बन्धी आधिकारिक किताबहरु उपलब्ध गराउनु रहेको छ। समितिको सञ्चालनको लागि कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका सचिवको अध्यक्षतामा एक सञ्चालक समिति रहने व्यवस्था छ।

# ०९ भावी कार्ययोजना

मन्त्रालयले सम्पादन गर्ने कार्यलाई गुणस्तरिय तथा अनुसन्धानमा आधारित बनाउनको लागि आवश्यक स्रोत साधन जुटाउने तथा अनुसन्धानका क्षेत्रको पहिचान गर्ने काममा मन्त्रालय निरन्तर लागि परेकोछ। यसको निमित्त नेपाल न्याय सेवा, कानून समूहको मानवस्रोतको क्षमता विकास तथा मन्त्रालयको भौतिक पूर्वाधार विकास तथा मन्त्रालयको कार्यको अतिरिक्त समग्र न्याय प्रशासनमा सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग हुन  सक्ने आधार सृजना गर्न मन्त्रालय कटिवद्ध छ। आगामी दिनहरुमा कानून निर्माणको कार्यमा सरोकारवालाहरुले पनि राय सुझाब दिन सक्ने वा संलग्नतालाई अभिवृद्धि गर्दै जाने प्रणालीको विकास गर्ने र नेपालको ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका जनतामाझ गई उनीहरुलाई परेका कानूनी समस्याको उपचार सुझाउने तथा मानव अधिकार लगायत आधारभूत विषयमा कानूनी सचेतना बढाउने कार्यलाई अघि बढाउदै लैजाने मन्त्रालयको भावी कार्ययोजना रहेको छ।

यस मन्त्रालयसँग सम्बन्धित विषयमा थप जानकारी चाहिएमा मन्त्रालयको वेभसाइट www.moljpa.gov.np मा हेर्न वा मन्त्रालयको काम कारबाहीको विषयमा कुनै समस्या, सुझाब भएमा देहायको ठेगानामा सम्पर्क राख्न सकिनेछः–


**कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय**

सिंहदरबार, काठमाडौं

फोन नम्बरः– ०९७७–१–४२००२२५, ०९७७–१–४२११६३३

इमेलः– infolaw@moljpa.gov.np

वेभसाइटः– www.moljpa.gov.np

नेपाल सरकार

**कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय**
**सिंहदरबार, काठमाडौं**